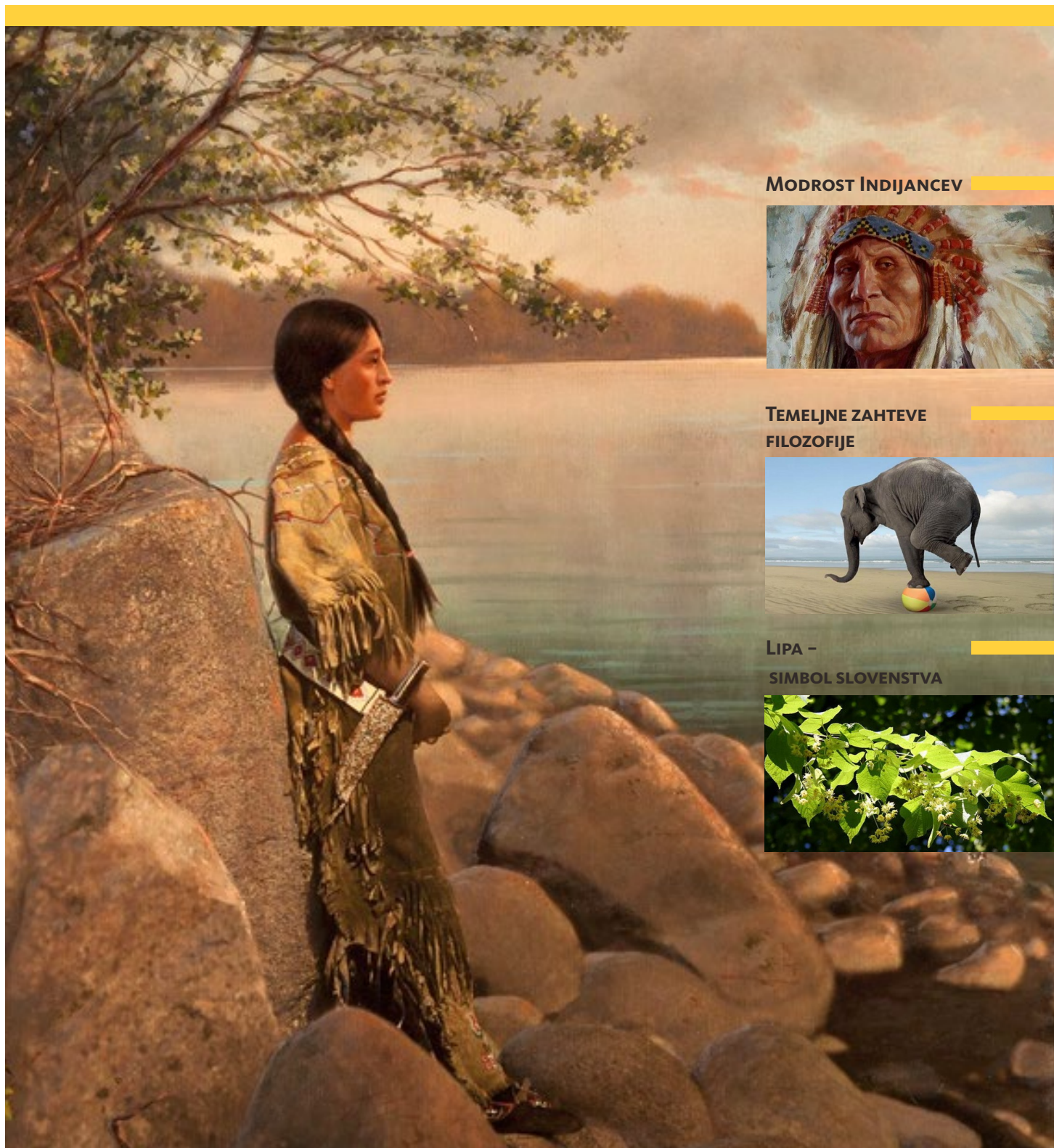

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

MODROST INDIJANCEV

TEMELJNE ZAHTEVE
FILOZOFIJE

LIPA –
SIMBOL SLOVENSTVA

www.akropola.org

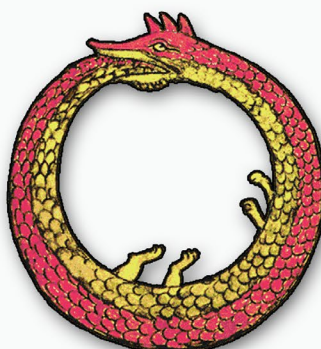
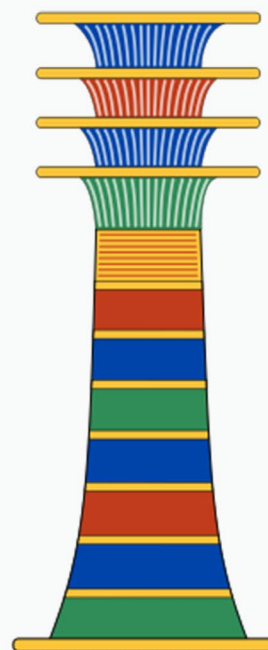
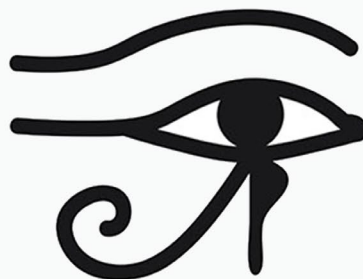
FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

SVET SIMBOLOV

KRATEK TEČAJ

12., 19. in 26. maj 2017, od 19:00 do 21:30

Wolfova 8, Ljubljana

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

MAJ 2017 | ŠT. 24

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

B E S E D A
U R E D N I K A

Razvoj posameznika in družbe gre vedno le naprej. Ker se izkušnje lahko le akumulirajo, nazadovati dejansko ne moremo ...

Morda bi temu kdo oporekal in dobro argumentirano pokazal na številne padce v zgodovini, kakor tudi na nepreštevne krize današnjega časa ter se nostalgичno spominjal dobrih starih časov – naj bodo to časi naših dedkov ali tisti, ki sežejo še globlje v preteklost. Z njimi se strinjam, a kljub temu ostajam pri prvotni trditvi. Da pa bi se to navidezno protislovje razblinilo, si zadevo pogledajmo z nekoliko širše perspektive.

Vemo, da se stanje v družbi občasno tudi poslabša, vendar ti naši navidezni padci pomenijo kvečjemu to, da smo se oddaljili od ustaljenega dobrega, da bi odkrili nekaj novega, pri čemer novo še ni nujno ravno najbolj bleščeče ... No ja, včasih je lahko celo zaskrbljujoče dekadentno, vendar do tega pride zaradi prenatrženosti človeka, ki ne spoštuje svojih korenin.

Vsekakor moramo biti vizionarji, vendar moramo razumeti tudi, od kod prihajamo in kje smo.

Naš razvoj ni kakor hoja po monotono vzpenjajoči se klančini, temveč je prej podobno stopanju po stopnišču z visokimi stopnicami. Napredujemo torej po fazah, pri čemer vsaka faza pomeni razvijanje novega področja. Vsako tako fazo bi lahko naprej delili na podfaze, saj se novi elementi najprej uvajajo, nato jih razvijamo in na koncu utrjujemo, povezujemo, dokler jih povsem ne stabiliziramo.

Ta postopnost napredovanja je dejansko večplastna, kjer se istočasno prepletajo razvoji različnih področij. Kljub temu to lahko zaradi nazornosti poenostavimo in kot eno od takih faz izpostavimo vpeljavo materialno usmerjene znanosti, ki se je začela z renesanso in ki se danes aplicira praktično na vsa področja življenja. Ta vnema nam je veliko prinesla, težava pa je v tem, da za seboj pušča tudi določene temne lise. Te so danes že tako zelo očitne, da jih ni treba posebej omenjati ...

Načeloma je vsak prehod na novo stopnico neizbežno nestabilen, saj se začne s pionirskim uvajanjem novih elementov. To je obdobje poskusov in pridobivanja izkušenj na povsem novem področju, ki jih spremljajo izboljšave, a tudi spodrsaljaji. Zato so neprijetni pripetljaji, ki lahko pripeljejo tudi do rušitve starih stabilnih družbenih elementov, normalen pojav te še nezrele faze.

V TEJ ŠTEVILKI:

• ČLANEK: MODROST INDIJANCEV	5
• MALA ŠOLA FILOZOFIJE: TEMELJNE ZAHTEVE FILOZOFIJE	10
• NAZAJ K NARAVI: LIPA – SIMBOL SLOVENSTVA	14
• SLAVNI IZREKI: HEVREKA!	16
• HUMOR: DANDANES V RAJU	17

Človek mora iti naprej! Nujno! Zato nikakor ne sme prenehati s svojo ustvarjalnostjo. Kar pa še ne pomeni, da je treba vse staro kar zanemariti. Niti to ne pomeni, da je ob prvih neuspehih že treba ustaviti konje in se takoj vrniti k staremu ... Prenehati bi morali le s tisto uporabo novega, ki se je izkazala za destruktivno, in se usmeriti v razvoj na področjih, kjer je prispevek pozitiven.

Ker smo v vsakem obdobju pridobili določene dragocene izkušnje, je treba vse novo le vgraditi v tisto, kar se je že stabiliziralo. Najprej se moramo torej opreti na trdne temelje, da bi lahko stabilno nadaljevali. To je enako kot s plezanjem po steni. Šele ko z vsemi štirimi trdno stojimo na že preverjenih prijemalih, lahko stegnemo prosto okončino. Nikakor pa ne smemo kar zapustiti trdnega stojišča in skočiti, da bi se z vsemi naenkrat skušati ujeti na povsem novih prijemalih ... Takšno skakanje je tvegano in brezumno. Tvegamo namreč hud padec in boleče posledice!

Najprej raje z eno roko preverimo teren, in če se novo oprijemalo zamaje, ga lahko še zmeraj bodisi varno odstranimo bodisi fiksirajmo, preden se nanj opremo. Lahko izberemo tudi novo smer.

Enako je z našim civilizacijskim napredkom ... Tako le napredujmo – varno in v vsem konstruktivno. Tehnološka znanost naj se izrazi, sedaj je njen čas. Vendar ne tako, da bi zapustili lastne korenine – vse to, kar smo že spoznali kot dobro. Naj novi čas še olepša, kar je že bilo dobro, naj nam omogoči nova spoznanja in napredujmo na vseh področjih – predvsem pa kot dobri ljudje. Vse drugo – vsako nazadovanje ali stagnacija – bi namreč pomenilo smrt za našo dušo!

Andrej Praček

Urednik

MODROST INDIJANCEV

VOJKO KOVAČIČ

ČIKLUSI ZGODOVINE

Pričujoči članek sem pisal kakšen teden po istoimenskem predavanju, ki smo ga na Novi Akropoli pripravili kot prispevek k obeležitvi svetovnega dneva Zemlje. Oboje je nastalo kot izraz zaskrbljenosti zaradi stanja, v katerem se je znašel naš planet. Morda gre za logiko zgodovine, nekakšno usojenost dobe razuma, toda eno je gotovo – Zemlja in z njo človeštvo sta v vse slabši koži. Eskalacija pojavov, kot so vojne, terorizem, begunci, populizem, mamila, depresija, samomori, ekstremni vremenski pojavi in podnebne spremembe, kličejo k streznitvi ter takojšnjemu in vsakodnevnemu ukrepanju. Prisluhnimo pričevanju in nasvetom starih modrih Indijancev. Morda še ni prepozno, da našo skupno človeško barko z njihovo pomočjo počasi preusmerimo v varnejše vode.

Pred nekaj stoletji je bil svet drugačen, bolj raznolik. Proces sebičnosti, materializma in grobega izkoriščanja narave, ki je počasi zajel celoten planet, se je začel porajati s kolonialnimi osvajanjmi. Evropska renesansa je veliko obetala. Končala je z mračnim obdobjem verskega fanatizma, žal pa je potem

zavila v nasprotno smer, ki bi jo lahko mirno poimenovali slepi materialistični fanatizem. Medčloveški odnosi so danes na najnižji točki, odnos do narave pa katastrofalen. Soočeni smo torej z izredno nizko kulturo odnosov. Položaj je tako kritičen, da nekateri govorijo celo o novem srednjem veku.

OSVAJANJE AMERIKE

Osvajanje Amerike je zelo nazoren primer tega, kako je proces potekal in kam je pripeljal. Dovolj je razmisliti le o osvajanju t. i. Divjega zahoda, prostranega področja osrednjega nižavja današnjih Združenih držav. Prerijo, suho travnato pokrajino, so evropski kolonisti poimenovali Divji zahod, njene prebivalce pa divjake, ki jih je potrebno kultivirati. Če bi se temu upirali, pa kar iztrebiti. Nasprotno pa po besedah C. A. Eastmana,¹ Indijancem plemena Dakota, zdravnika in plodovitega pisca, prerija pred prihodom belcev ni bila divja, takšna je postala šele po njihovem prihodu. Tudi naziv "divjak" ali "barbar" bi bolj pristajal belemu kolonistu kot pa Indijancu, ki je bil na izjemno visoki kulturni ravni, vsaj v izvornem pomenu te besede.

Prvi kolonisti so se v preriji Indijancem predstavili kot begunci. Ti so jih prijateljsko sprejeli in jim ponudili zatočišče. Za Indijanca je bil gost nekaj svetega. Ničesar mu niso odrekli in med njimi je bil popolnoma varen. Težave so nastopile s časom, ko se je beli prišlek iz ubogega begunca spremenil v množičnega migranta ali bolje rečeno kolonista.

Začelo se je z miroljubno trgovino, nadaljevalo s pritiski in vsiljevanji pogodb o prodaji zemlje za kmetovanje in izkoriščanje rudnih bogastev. Indijance so izrivali vse bolj na obrobje, zasedli gozdna območja in plodno zemljo, jim na koncu pobili še konje in bizone ter tako onemogočili življenje v preriji, ki so je bili vajeni. 10 milijonov severnoameriških Indijancev so vojni spopadi, lakota in bolezni zdesetkali, preostali pa so se utopili v brezoblični masi ameriškega talilnega lonca. Danes Združene države štejejo okoli 300 milijonov prebivalcev, Indijancev pa je komaj za vzorec.

IZGUBLJENA PRILOŽNOST ZLITJA DVEH KULTUR

Indijanski poglavar Sedeči bik je takrat, ko je bil še čas, zaman pozival prišleke z besedami: "Usedimo se, pokadimo pipo miru. Vi ste zmožni neverjetnih stvari, toda tudi mi nekaj vemo. Skupaj zgradimo svet, v katerem bodo naši otroci in vnuki srečno živeli."

Indijanci so gojili izredno kulturo pogovora. Nikoli ni nihče dvigoval glasu, vedno so dajali sogovorniku čas, da pove svoje

mnenje in v miru razmislili o tistem, kar so slišali. Pipa je bila obvezen ceremonialni element, s katerim naj bi medse privabili modre duhove, da bo tisto, kar bodo skupaj sklenili, dobro in koristno za vse. Znali so sklepati kompromise, toda nasilju so se uprli pogumno, ponosno in pokončno.

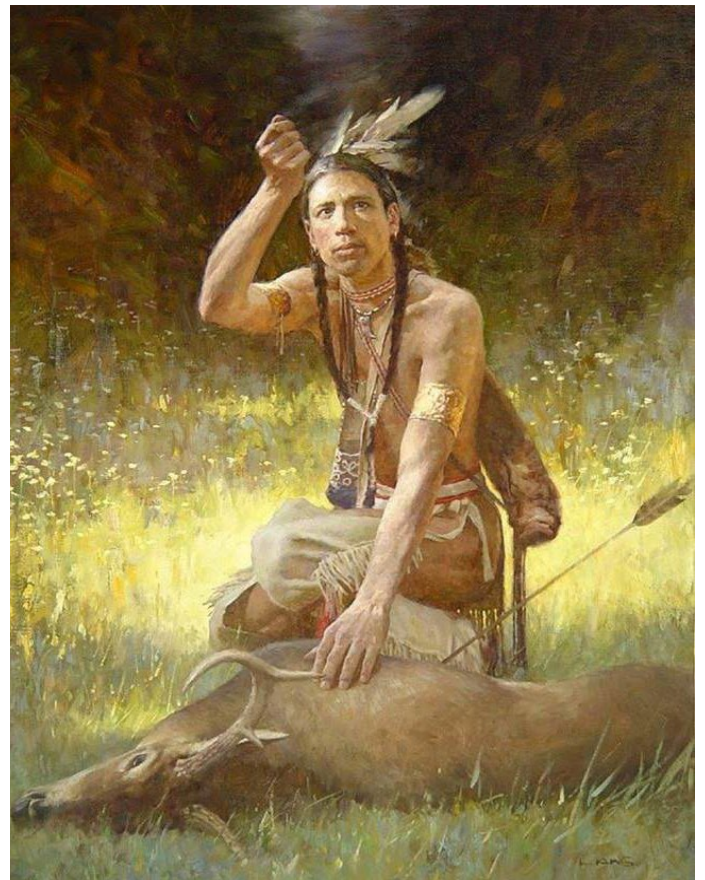

Takšne kulture pa ni premogel njihov beli sogovornik, ki je znal prisluhniti le svojim trenutnim koristim. In če ni zaleгла glasna beseda, se je zatekel k prevari in nasilju. Tako sodobna Amerika niti malo ni upoštevala besed modrih Indijancev, ki so belce rotali, naj naravi in njenim prebivalcem ne delajo sile, ker se jim bo vse vrnilo kot bumerang. V sodobni Ameriki ni več prostora za moteče ljudi in škodljive živali. Deželo so si ukrojili po svojih potrebah, jo pozidali do neba, posekali gozdove, preusmerili reke, polja prepojili s kemikalijami, jih zasadili z monokulturami, zrak pa zasitili s strupenimi izpusti. Drevo življenja izgublja korenine, množica živi v železobetonski džungli, odtujena od narave in od samih sebe.

RELIGIJA, TEMELJ INDIJANSKE KULTURE

Takšen gospodovalen in ohol odnos je bil Indijancu nekaj tujega. Če kristjanu – vsaj po pretežnem in površinskem razumevanju – njegova sveta knjiga dopoveduje, da je gospodar nad živo in neživo naravo, Indijancu tradicija nasprotno veleva, da je narava in vse kar prebiva v njej, sveto, ker je vse ustvaril Wakan Tanka – Veliki duh. Nima le človek duše, tudi živali in rastline jo imajo. Človek je le del vseobsegajočega življenja, kjer je vse med seboj povezano in soodvisno. Indijanec je to dosledno upošteval ter se do narave vedel ljubeče, spoštljivo in odgovorno. Od Matere Zemlje si je vzel le toliko, kolikor je nujno potreboval. Ko je uplenil bizona, se je njegovi odhajajoči duši ceremonialno zahvalil, da je za preživetje njegove družine darovala svoje telo. Indijancu je njegova vera narekovala skromnost, nikoli ni ničesar zavrnil.

Če bi Novi svet upošteval modre nauke staroselcev, planet ne bi bil prenaseljen, ne bi postal družba potrošnikov in se ne bi utapljal v lastnih odpadkih. Svet ne bi bil ukrojen le po človeku, ampak bi bil to tudi svet živali in neokrnjenih gozdov. Vreme bi bilo še vedno prijazno in ne bi nam grozila podnebna katastrofa.

Indijanec nima svoje svete knjige. Religiozne osnove je kot otrok dobili prek zgodb, ki so mu jih pripovedovali stari starši. V mladih letih mu je občutje svetega privzgojila njegova pobožna mati. Do osmega leta se je od nje naučili ljubezni, spoštovanja in vrednosti tišine. Naučila ga je brati knjigo narave in njegovo usmerila pozornost na njeno čudežno lepoto.

Stik z Wakan Tanko je iskal vsak Indijanec sam, brez posredovanja duhovščine. Vstajal je pred zoro, se okopal v potoku in pričakal vzhajajoče sonce. Ponižno je v tihi meditaciji iskal tisto neopisljivo stanje, ki ga je imenoval *hambeday*, občutek enosti in ljubezni do vsega stvarstva. Indijanec se je znal tudi čez dan ustaviti v tistem občudovanju kakšnega prizora in prek njegove neopisljive lepote iskal stik z misterijem, ki je v ozadju vsega.

SKRBNNA VZGOJA

Odraščajoče otroke so skrbno vzgajali. Njihove uspehe so javno oznanjali, s tem načrtno krepili njihovo samopodobo in v njih spodbujali zdravo ambicioznost. Vsako javno proslavljanje so pospremili z obdarovanjem revežev. Dekleta so obiskovala starejše in nemočne, jim nosila hrano, urejala njihovo obleko in jih negovala. Tako je mali Indijanec zrasel v velikodušnega, plemenitega in ljubečega človeka. Medtem ko je naša družba usmerjena v sebičnost in brezčutnost, je njihova spodbujala dajanje in sočutje. Cenili so iskrenost. Laži, prešustva ali kraje praktično niso poznali.

V njihovih premičnih, okroglih domovih je prebivala cela družina, otroci, starši in stari starši. Med njimi je vladalo spoštovanje, ljubezen in obzirnost. Nikoli nihče ni povzdignil glasu. Otroke so vzgajali dosledno, a jih niso topli niti kaznovali. To ni bilo potrebno, saj jim je bilo spoštovanje vcepljeno malodane v zibki.

Pri osmih letih so sinove prevzeli očetje. Tedaj se je začela prava špartanska vzgoja, ki je iz mladega Indijanca naredila močnega, spretnega, plemenitega ter neustrašnega bojevnika in lovca. S svojim konjem, ki ga je dobil že pri šestih letih, sta postala eno. Usmerjal ga je le z nagibom telesa in stiskom nog. Kadar sta šla na lov več kot tisoč kilogramov težkega podivjanega bizona, je moral biti hiter, discipliniran in neustrašen kot njegov jezdec.

Mladenci so odrasli zelo zgodaj, vsekakor veliko prej kot naša mladina. Indijanec je celo življenje klesal svojo dušo. Pričakovalo se je, da bo v popolnosti obvladal svoje nagone ter v vseh okoliščinah ohranil mirnost in odločnost. Tega ni delal zaradi samovšečnosti, ampak zato, da bi bil čim bolj koristen svojemu plemenu. Skupni interes je vedno postavil pred lastnega. "Naj ti ne mraz, ne glad, ne bolečina, ne strah pred vsem tem, ne besni zobje nevarnosti, ne sama čeljust smrti, ne preprečijo, da narediš dobro delo," je rekel stari poglavar izvidniku, ki se je odpravil na pot, da upleni žival, ki bo nahranila njegove lačne rojake.

Največji preizkus človečnosti je pomenil mladeniču sklenitev dosmrtnega prijateljstva. Mladeniča, ki sta stopila v takšen odnos, nista bila sorodstveno povezana. Družilo ju je globoko, iskreno prijateljstvo. Če je bilo potrebno, sta šla brez pomisleka eden za drugega v smrt. Ob tem se lahko samo vprašamo, ali smo sami sposobni takšnega odnosa, in ga primerjajmo z praznim druženjem prek socialnih omrežij, ki so danes v modi.

Za Indijance je bila ženska sveta, saj je bila vključena v porajanju življenja. Bila je steber indijanske družbe, pojem moralne čistosti, iskrenosti in pobožnosti, kar ji je dajalo notranjo moč in samozavest. Hrana, obleka, ljubezen in toplota doma so bili njena skrb, ki jo je prevzela z veliko radostjo. Delo je spremenila v ceremonijo, ki jo je spremljala tiha molitev in zahvala. Svojo hčer je poučila o vsem in jo vzgojila v svojo zvesto naslednico.

POGLAVARJI – NAJMODREJŠI IN Z NAJVEČ VRLINAMI

Indijanci svojih poglavarjev niso volili. Niso poznali demokracije, kot jo poznamo mi. Starejši so se usedli in v mirnem, argumentiranem pogovoru soglasno izbrali najmodrejšega. Člani roda, ki je štel nekaj sto ljudi, so se med seboj zelo dobro poznali. Nihče ni imel sebičnega interesa ali gojil boleznega častihlepja, saj so bili vsi skrbno vzgojeni in odgovorni ljudje. Tako so izbrali svoje mirovne in bojne poglavarje, ki so bili po vseh merilih najboljši. Bili so vzor velikodušnosti, preudarnosti, poguma in samokontrole. Ko so prevzeli dolžnost, so se zavezali, da bodo pred svojo lastno, vedno dali prednost koristi ljudstva. Verjetno ni treba delati primerjave z našimi voditelji in načinom, kako jih izbiramo.

IZGUBLJENO INDIJANSKO SRCE

Črni los,² sveti mož Indijancev iz plemena Oglala Sioux, se je dobro zavedal, da s prihodom belcev in njihovim kvarnim vplivom ta sklenjeni krog, ki sta ga zgradili dosledna vzgoja in nrvnost indijanske družbe, popuša. Zaznal je

usihanje drevesa življenja v središču tega kroga, a ničesar ni mogel storiti, da bi to preprečil. Vse, s čimer je lahko pomagal, je bilo zdravilstvo. Indijanski zdravniki so zdravili s pomočjo duhov narave in močjo svojega uma ter bili pri tem zelo uspešni. Velja poudariti, da so v tem videli poslanstvo in za svoje delo niso želeli prejemati plačila, saj se jim je to zdelo ponižujoče. Črni los je bil prepričan, da ni on tisti, ki poseduje moč zdravljenja, imel se je le za skromnega posrednika.

Beli človek ni pokazal prav nobene pripravljenosti za kompromis. O tem govori zgodba o ljudstvu Čerokeзов, ki se je sredi 18. stoletja zelo hitro prilagodilo novim razmeram. To prilagodljivo ljudstvo je izkoristilo civilizacijske izkušnje predkolumbijskih Irokeзов, privzelo dobre zglede nastajajoče nove Amerike in v porečju Misisipija skupaj s še nekaj drugimi plemeni ustanovilo nekakšno konfederacijo. Sprejeli so ustavo, vzpostavili tri veje oblasti, organizirali šolstvo, izumili svojo pisavo in pričeli z izdajanjem časopisa v čerokeškem in angleškem jeziku. Belci bi lahko vstopili v njihovo državo in se mirno vključili, toda to se ni zgodilo. Z vojaško silo so jih prisilili, da so odšli v suho in negostoljubno Oklahomo, kasneje pa so jih pregnali še od tam.

Omenjeni primer kaže, da bi porajajoča nova Amerika lahko šla po drugi poti. Vsestranski Benjamin Franklin je preučil ustroj ureditve omenjene Irokeške države⁴ in uporabil nekaj njihovih izkušenj, ko je pomagal graditi politični ustroj Združenih držav, to pa je bilo tudi vse. Če bi Američani prisluhnili in upoštevali, kar so jim dopovedovali stari modri indijanski poglavarji,³ bi bila Amerika in z njo svet, ki jo v vsem posnema, danes boljši in veliko prijaznejši do ljudi in narave. Človeštvo in z njim planet gotovo ne bi bila plati zvona, kot se to dogaja danes. Smo sposobni povrniti izgubljeno Indijansko srce in ga vsaditi v našo sodobno družbo razuma, sebičnosti in odtujenosti? 🍴

LITERATURA:

¹ Duša Indijancev, C.A. Eastman.

² Črni Los govori, J.G. Neihardt.

³ Modrost Indijancev, Nova Akropola.

⁴ Indijanci Severne Amerike – nekoč in danes, Bogomil Ferfila.

Otroštvo indijanskega dečka, C.A. Eastman.

Indijanci, resnična zgodovina Divjega zahoda, Capps, Benjamin.

TEMELJNE ZAHTEVE FILOZOFIJE

STJEPAN PALAJSA
PRESEDNIK NOVE AKROPOLE V SLOVENIJI

Beseda "filozofija" izvira iz grških besed: *philia* – ljubezen in *sophia* – modrost. Filozofija je torej ljubezen do modrosti, resnice in spoznanja.

Besedo "filozof" je prvi uporabil Pitagora. Ko ga je nekdo vprašal, ali je modrec, je odgovoril: "Ne, nisem modrec. Sem le tisti, ki modrost ljubi in jo zato išče."

Za Pitagoro je modrec človek, ki je spoznal sebe, tisti, ki je našel resnico. Pitagora je menil, da je ni našel in da jo še vedno išče.

Po merilih antične filozofije je vsak človek, ki išče spoznanje in resnico, filozof. To ni pogojeno s stopnjo izobrazbe, niti z obdobjem, v katerem živimo, niti z geografsko širino, na kateri

živimo. Ni odvisno niti od spola niti od družbenega statusa. Biti filozof je notranje stanje duha. Za filozofa je filozofija način življenja. To zahteva določeno obliko notranjega življenja, zahteva gorečo predanost iskanju resnice.

Filozofija ni sposobnost razpravljanja ali poznavanje vseh napisanih besed velikih filozofov. Biti človeški Google še ne pomeni biti filozof.

Filozofija zahteva ljubezen, podobno kot vsak iskreni odnos. Ljubezen pa je ogenj, ki gori v filozofovih prsih. Čim močnejši je, večja je njegova sposobnost dojemanja in transformacije.

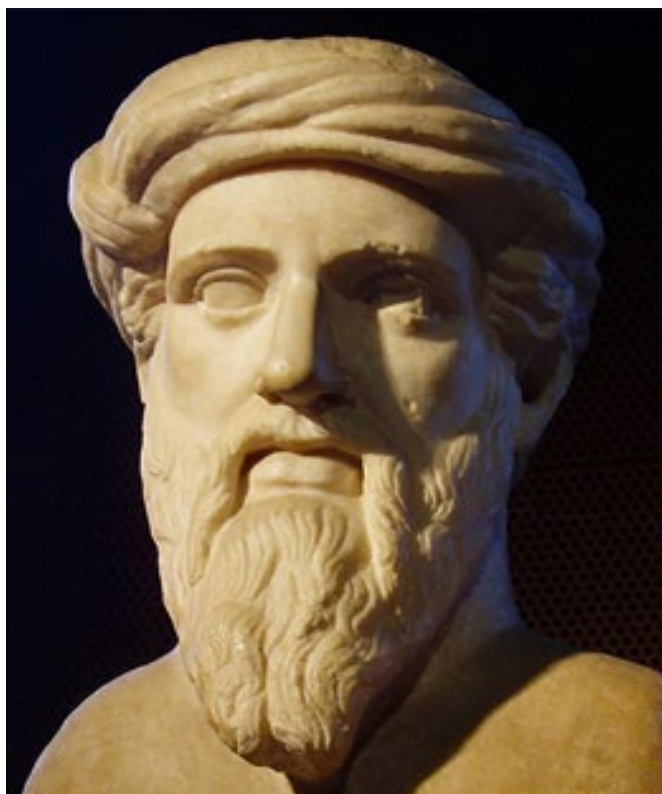
Klasična filozofija temelji na nekaterih značilnostih in pogojih. Lahko bi rekli, da brez njih ni filozofije. Čeprav bi jih lahko razdelili tudi drugače, bomo tu našli le nekaj osnovnih.

1. Iskanje resnice in spoznanja – neutrudno si prizadevati spoznati resnico. To je pot, ki vodi proti svojemu lastnemu duhovnemu središču. To pa ima nekaj lastnih zahtev. Pri iskanju te velike dragocenosti, kot pravi Buda, so nujni:

- **predanost** – posvetiti življenje iskanju resnice;
- **entuziazem** – biti trajno "zaljubljen" v resnico;
- **sposobnosti razločevanja** – naučiti se razločevati med resničnim in lažnim, bistvenim in nebistvenim;
- **pogum** – brez poguma ne pridemo daleč. Biti pripravljen sebi priznati lastne napake, pa tudi brez strahu javno izražati svoje ideje in prepričanja.

**FILOZOFIJA NI SPOSOBNOST RAZPRAVLJANJA
ALI POZNAVANJE VSEH NAPISANIH BESED
VELIKIH FILOZOFOV.**

**BITI ČLOVEŠKI GOOGLE ŠE NE POMENI BITI
FILOZOF.**

PITAGORA

2. Življenje filozofije – vsak iskreni filozof bi se sramoval, če ne bi živel v skladu s svojimi filozofskimi načeli. Če jih še nima izgrajenih, potem ni filozof. Ne živeti po svojih idealih je enakovredno izdajstvu samega sebe. Zahteve:

- **vzeti si čas za premišljevanje, za filozofijo** – vsak dan si moramo vzeti nekaj časa za pomiritev in premišljevanje o temeljnih življenjskih vprašanjih;
- **naučiti se oblikovati svoja spoznanja v besede** – moramo biti sposobni to, kar spoznamo in čutimo v sebi, izraziti in prenesti drugim. Šele ko idejo izrečemo, ta dobi svoje telo, svojo celovitost;
- **vzgojiti roke, srce in glavo** – filozofija nas mora učiti dela, gojenja plemenitih čustev ter izgradnje lastnega mišljenja;
- **introspekcija in notranji dialog** – ločiti zavest od hrušča zunanjega sveta in jo usmeriti navznoter, tja, od koder izvirajo edini resnični odgovori na bistvena vprašanja. Vzpostaviti stik s svojim notranjim bitjem in začeti dialog;
- **imeti ideale** – sem sodijo ideali dobrote, pravice, resnice in lepote. Nositi jih neprestano v svoji zavesti in se boriti za njihovo udejanjenje. To so naše globoke sanje. Ko umrejo ideali, z njimi umre tudi filozof.

VSAK DAN SI MORAMO VZETI NEKAJ ČASA ZA PREMIŠLJEVANJE O TEMELJNIH ŽIVLJENJSKIH VPRAŠANJIH.

BREZ SAMOKONTROLE JE NEMOGOČE DOSEČI KAKRŠNOKOLI RESNIČNO SPOZNAVANJE.

3. Vladati sebi z disciplino – brez samokontrole je nemogoče doseči kakršnokoli resnično spoznanje. Um bo takrat razpršen, čustva bodo divjala in zavest bo razkosana. Disciplina nam omogoča, da smo sami svoji gospodarji, da imamo oblast nad seboj, da smo svoji kralji;

- **kontrolirati čustva in um** – z veliko dela in potrpežljivosti je mogoče ukrotiti svojo psiho;
- **razvoj volje** – volja je največja moč, ki jo ima človeško bitje. Z močno voljo je vse dosegljivo. Filozof je gospodar volje. Mogoče jo je razvijati, vendar počasi, z vztrajnostjo in potrpežljivostjo;
- **delovati z naporom** – nobenega dosežka v samokontroli in razvoju osebnosti ni brez veliko vloženega napora. Tisto, kar smo dobili brez napora, nima velike vrednosti;
- **doseči stabilnost** – stabilnost dosežemo tako, da medsebojno povežemo in uskladimo vse elemente osebnosti: telo in življenjsko energijo ter misli in čustva;
- **izgradnja moralnih vrednot** – nam pove, koliko živimo najgloblje vrednote, na katerih temelji samo bitje.

4. Transformacija nižje narave v višjo – ne zados-
tuje samo spoznati sebe in imeti samokontrolo. Treba
se je še neprestano obnavljati od znotraj, vse tisto, kar
je slabo v nas, transformirati v njegovo nasprotje, v
dobro, močno in plemenito.

- **zavedati se svoje višje in nižje narave** – ločiti
med tistim, kar smo mi, in tistim, za kar se samo zdi,
da smo;
- **animalno transformirati v človeško** – ne samo
ustaviti slabe misli in čustva, treba jih je transformi-
rati v plemenita stanja;
- **izboljševati se dan za dnem;**
- **doseči zrelost in celovitost.**

5. Doseganje smisla, notranjega miru in sreče –
filozofija gradi človeka. Le zgrajen človek lahko najde trajni
smisel življenja (ne le začasnih, kratkotrajnih "smislov"). Le
notranje močan človek lahko najde svoj notranji mir, le svo-
boden človek lahko najde svojo srečo.

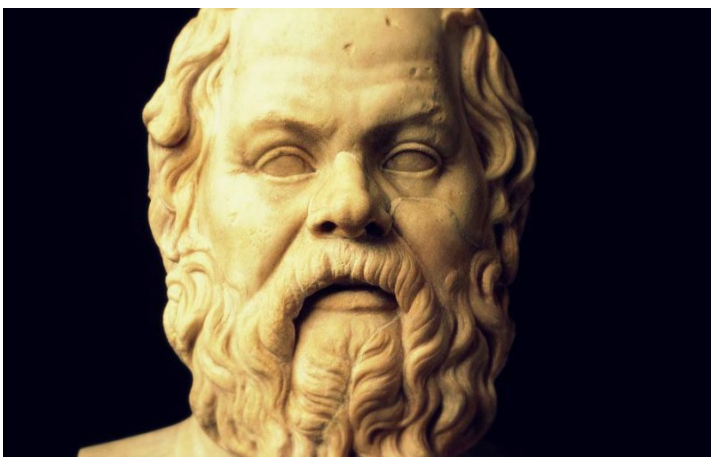
- **vrлина je nujni pogoj za srečo** – sreča ni cilj iskanja. Ne
stopamo po poti filozofije, da bi bili srečni enako, kot nismo
pravični samo zato, da bi nam to dalo občutek sreče. Sreča
je posledica življenja, prežetega z vrlino;
- **ni smisla življenja brez spoznanja samega sebe** –
Sokratov moto "Spoznaj samega sebe" je vedno bil, je in
bo temelj vsakega filozofskega prizadevanja. Brez tega ne
pridemo nikamor. Brez tega nikoli ne bomo našli trajnega
smisla življenja;
- **notranji mir** – le plemenito srce, prežeto z dobroto in
pravičnostjo, lahko najde svoj mir.

**NE SAMO USTAVITI SLABE MISLI IN ČUSTVA,
TREBA JIH JE TRANSFORMIRATI V PLEMENITA
STANJA.**

6. Filozofija daje kozmično vizijo – spoznati, kako smo
vpeti v univerzum, v celoto. Človeštvo je del ene velike in
inteligentno urejene celote. Vsaka stvar, vsako bitje v Univer-
zumu ima svoj namen, smoter in cilj. Navzven se vse zdi kot
naključna ureditev, toda filozofski um, ki gleda v bistvo stvari,
vidi v njem neverjetno povezanost in red;

- **daje vizijo enotnosti** – filozofija nam mora razsvetliti te
vezi, s katerimi smo povezani s celoto. Naše telo ne obstaja
samo po sebi, ampak je del telesa Zemlje. Naša duša je na
enak način del širše celote, ki jo Platon imenuje Duša sveta;
- **človek ima svoje mesto v univerzumu** – svet je urejen
in človek v njem ima svoje koristno in obvezujočo vlogo.
S spoznavanjem svojega mesta in svoje vloge pridobivamo
vse večjo jasnost glede smisla svojega obstoja. Smisla pa ne
bomo našli, če se ločimo od celote. Nikoli ne bomo gospo-
darji narave.

SOKRAT

**KO SPOZNA MO, DA SMO VELIKO VEČ KOT
LE KEPA IZ KRVI, MESA IN KOSTI, DA NAŠE
BITJE NI LE MINLJIVA SMRTNA SENCA,
KI TAVA BREZCILJNO SKOZI ŽIVLJENJE,
JE TREBA POVEZATI SVOJO ZAVEST S TO
VIŠJO NARAVO.**

7. Iluminacija in združitev s svojo pravo naravo – Ko enkrat spoznamo, kaj smo, kaj je naša prava narava in kaj le iluzija in privid, ko se naučimo vladati sebi in izbirati svoje življenje, ko spoznamo, kaj so le začasni in kaj pravi elementi nas samih, je treba vložiti napor in se združiti s svojo pravo naravo. Ko spoznamo, da smo veliko več kot le kepa iz krvi, mesa in kosti, da naše bitje ni le minljiva smrtna senca, ki tava brezciljno skozi življenje, je treba povezati svojo zavest s to višjo naravo. To je proces iluminacije ali razsvetljevanja notranjega bistva.

8. Sejanje idej, ljubezen do drugih in žrtvovanje – pravi filozof nikoli ne išče resnice samo zase. Če je že pridobil košček njene svetlobe, z njo osvetljuje pot tudi drugim.

- **filozofija je poslanstvo** – ni nobenega velikega filozofa, ki filozofije ni čutil kot poslanstvo, ki se je izražalo prek skrbi za druge;

- **dolžnost do drugih** – nismo dolžni le sebi in svoji družini, dolžni smo tudi celemu človeštvu, katerega del smo. Zato pravi filozof vedno prispeva k splošnemu dobremu. Kako pravi Buda: "Obriši solzo iz očesa trpečega. Solza trpljenja je več kot kapljic v oceanu."

- **filozof nagovarja človeka** – govori vsem ne glede na raso, religijo, spol ali premoženje. S svojimi besedami in delovanjem nagovarja človeško dušo in ne telesa;

- **filozofija nas uči govoriti v enostavnem jeziku** – filozof se ne skriva za pametnimi besedami in veliko učenostjo. Njegovo učenje mora prinašati upanje, vizijo in mir ljudem. Kako bi to bilo mogoče, če ga nič ne razumejo?

- **filozof je odgovoren za svoje besede** – Ljudje zaupajo njemu in njegovemu učenju. Njegove ideje pogosto usmerjajo veliko življenj. On skrbno bedi nad svojimi besedami, ker ima njegova beseda ogromno moč. 🙏

PRAVI FILOZOF NIKOLI NE IŠČE RESNICE SAMO ZASE.

LIPA – SIMBOL SLOVENSTVA

Ko pohajamo po Sloveniji, če smo pozorni, lahko opazimo, da skoraj ni kraja, kjer ne bi rasla vsaj ena mogočna lipa. Ponavadi jih najdemo pri cerkvah, ob gradovih, trgih ali ob mestnih središčih. Lipa je namreč od nekdaj predstavljala središče družabnega življenja, ob njej pa so se zbirali tudi vaški starešine in za okroglo kamnito mizo pod njo sprejemali pomembne odločitve. Vendar je pri tem veljalo pravilo, da se pod lipo govori le resnica.

OBIČAJ SAJENJA LIPE OB DOSEŽENEM USPEHU

Lipe so sadili tudi ob večjih dogodkih in zmagah. Ena takšnih najbolj znanih lip je tako imenovana "Turška lipa", ki je bila posajena po zmagi nad Turki in jo še danes lahko vidimo na Planini pri Sevnici.

Tudi danes kdaj ob kakšnem pomembnem dogodku zasadimo lipo. Ne smemo pozabiti omeniti lipe, ki je bila na dan razglasitve neodvisnosti in državne suverenosti Republike Slovenije zasajena na Trgu republike pred slovenskim parlamentom. Tako vidimo, da se tradicija sajenja lip ob velikih dogodkih ohranja.

Lipa si je utrla pot tudi v slovensko ljudsko izročilo – saj jo zasledimo tudi v starejših narodnih pesmih, pripovedkah in legendah. Izpostavimo lahko zgodbo o Martinu Krpanu, ki je z gorjačo iz lipovega lesa ugnal Turke in legendo o kralju Matjažu.

Kralja Matjaža bi lahko vzporejali s Kraljem Arturjem, ki je združil in povezal Anglijo ter sedaj spi in čaka, da se bo, ko bo potrebno, vrnil in ponovno združil svojo deželo. Zelo podobno se namreč godi z našim kraljem Matjažem, ki spi pod Peco in čaka, da napoči čas, ko ga bo slovenski narod spet potreboval – takrat bo na božični večer, v času največje teme, pred njegovo votlino zacvetela lipa, ki bo s svojim vonjem krečila in spodbujala Matjaževe vojake. Na koncu bodo pod lipo sklenili mir in v našo pokrajino se bodo zopet vrnil zlati časi. V tej legendi se skriva veliko simbolike. Kralj Matjaž je davni legendarni vodja, ki je enkrat že vzpostavil red in mir v deželi, lipa pa simbolizira povezavo z močjo tega časa – predstavlja korenine, h katerim se mora naš narod vrniti, da bi lahko znova svobodno in zadovoljno zaživel. To so korenine, s katerimi moramo črpati izkušnje prednikov in moč dobrih časov – da bi današnji lahko znova zacveteli.

"STOJŠ KOT LIPOV BOG!"

Lipa je vsestransko uporabna rastlina. Lipovo ličje so včasih uporabljali v vrvarstvu, vrtinarstvu in vinogradništvu. Lipov les je že od nekdaj zelo cenjen in se še danes uporablja v mizarstvu, strugarstvu in rezbarstvu, ker se lepo oblikuje. Rezbarji so včasih vse domače rezbarije in podobe svetnikov izdelovali iz lipovine. Od tu izvira tudi znani slovenski rek: "Stojiš kot lipov bog!"

V BABIČINI DOMAČI LEKARNI

Lipa ne povzdiguje le našega duha s svojim simbolizmom, temveč zelo konkretno krepi tudi naše telo. Njeno delovanje na naš organizem je počasno, a zanesljivo in blažilno. Zdravilne učinkovine lipe so predvsem njeno eterično olje, sluz, vosek, flavonoidi, čreslovine, sladkor in vitamini.

Lipovi plodovi vsebujejo 30–58% olja, podobnega oljčnemu. Zato lahko prevretek mladih listov lipe uporabimo, če želimo svojim lasem povrniti lesk. Čaj iz lipovega cvetja se priporoča pri ledvičnih in pljučnih boleznih. Izredno učinkovit je pri povišani temperaturi in prehladu, saj blaži krče in pospešuje potenje.

Ker učinkovine lipovega cvetja sproščajo naše celotno telo, znan zdravilec Maurice Mességué navaja, da ena skodelica lipovega čaja prispeva k mirni noči zato se priporoča predvsem ljudem, ki jih mučita tesnoba in nemir, ter živahnim otrokom. Toda pozor – prevelike količine lipovega čaja lahko vzbudijo ravno nasproten učinek, zato se priporoča zmernost.

Uporablja se tudi lipovo lubje, ki se nabira pozimi in je učinkovito sredstvo za izločanje žolča.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Kakorkoli prisluhnemo govorici tega veličastnega in dolgoživega drevesa, lahko slišimo, kako šepeče zgodbo o miru. Morda nam sporoča, da moramo ustaviti divji sebični pohlep in poiskati mir – našo os v tem, kar nas povezuje; da se moramo usmeriti v izgradnjo vsega, kar je dobro za celoto. Morda ji bomo tako lahko sledili, se skupaj povzpeli visoko in tam dolgo ostali, kakor ona sama – blagohotna in pravična slovenska Lipa. 🌿

Pripravila: Jerica Jerič

LITERATURA

- Treben, M., 1992. Zdravje iz Božje lekarne: Nasveti in izkušnje z zdravilnimi zelišči. Celje: Mavrica d.o.o. (ZDRAVJE)
- <http://www.rtvlo.si/blog/primus-rochwald/lipa-drevo-zivljenja-in-slovenci-njen-pomen-vceraj-danes-jutri/9110>
- <https://www.bodieko.si/lipa-in-lipovec>
- <http://www.slovenija25.si/simboli-slovenstva/lipa/>

HEVREKA!

“Hevreka!” je starogrški izraz, ki pomeni: “Našel sem!”

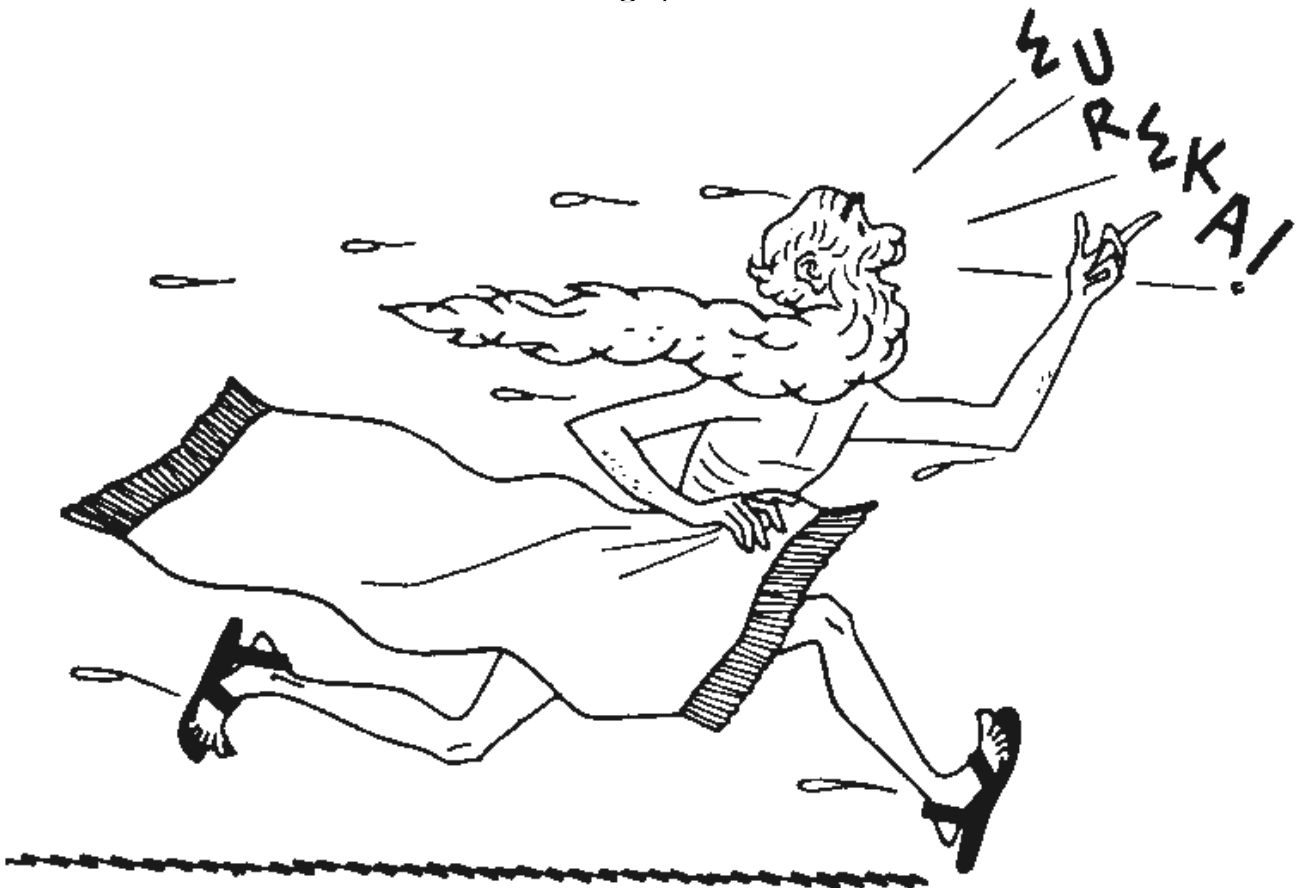
Pripisujejo ga se Arhimedu iz Sirakuz (287–212 pr. n. š), enemu največjih grških znanstvenikov in fizikov antike.

Vzklik “Hevreka!” je povezan z anekdoto, ki sta jo zapisala Plutarh in Vitruvij. Ta anekdota pripoveduje, da je Arhimed dobil od kralja Hierona II. nalogo, da odkrije, ali je krona v obliki lovorovega venca, ki jo je neki zlatar izdelal zanj, iz čistega zlata ali pa je masi za krono primešal tudi srebro (ki je veliko cenejše od zlata). Pri tem krone ni smel poškodovati.

Arhimed je dolgo tuhtal, kako bi rešil to zagato, rešitve pa od nikoder. Toda nekega dne je, medtem ko se je kopal, rešitev prišla kot preblisk. Sklenil je, da bo izmeril prostornino krone in enako težke kepe zlata tako, da ju bo potopil v polno kad in izmeril količino izlite vode. Če bi bila krona res iz čistega zlata, bi morali biti obe prostornini enaki.

Pravijo, da je bil ob tem nenadnem spoznanju tako vznemirjen in navdušen, da je skočil iz kadi in nag stekel na ulico med ljudi, vpijoč: “Hevreka! Hevreka!” (“Našel sem! Našel sem!”)

Od tedaj se izraz “Hevreka!” uporablja kot vzklik radosti ob nenadnem uvidu in rešitvi težkega miselnega problema.

DANDANES V RAJU

VEČINA TISTI, KI PRIHAJAJO ZADNJE ČASE,
SPLOH NI SPOSOBNIH POGOVORA.
SAMO OBUPANO ZREJO V ROKE ...

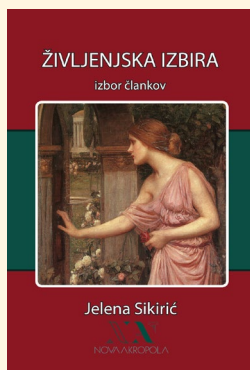

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

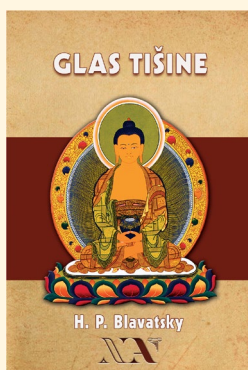
Knjige in replike lahko kupite v prostorih društva.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

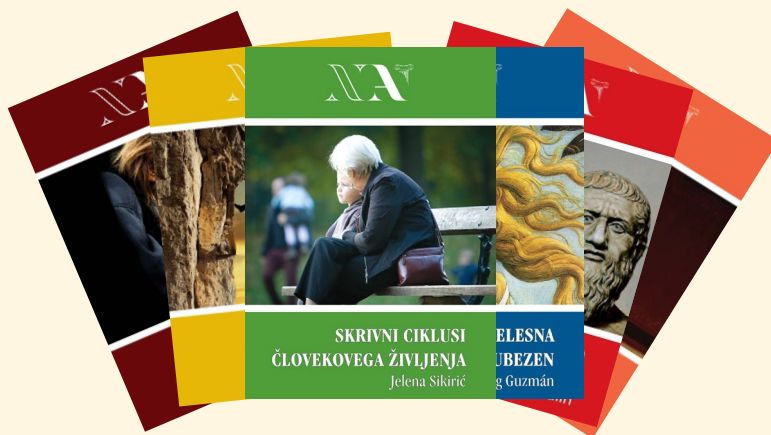
NAŠE KNJIGE

FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

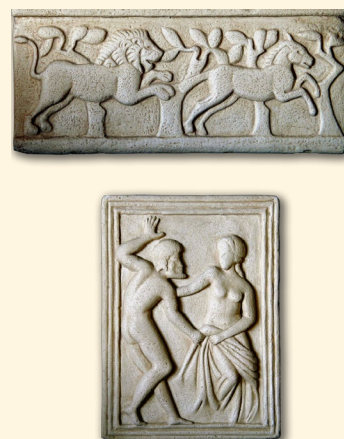
Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

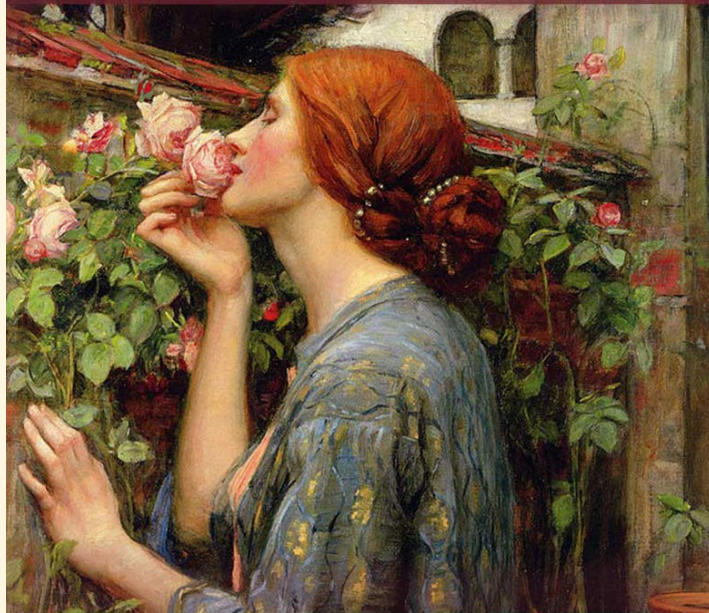

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec MAJ 2017.

Dogodki potekajo v prostorih društva v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

ZAKAJ JE LEPOTA POMEMBNA?
PREDAVANJE

16. MAJ 2017, OB 18:00
TYRŠEVA 7, MARIBOR

VSTOPNINA: 4 €, ŠTUDENTI - VSTOP PROST
www.akropola.org maribor@akropola.org 040 709 955

ZAKAJ JE LEPOTA POMEMBNA?

Predavanje

TOREK, 16. MAJ, OB 18:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Vstop: 4 €

Za študente je vstop prost!

SVET SIMBOLOV

KRATEK TEČAJ

12., 19. in 26. maj 2017, od 19:00 do 21:30
Wolfova 8, Ljubljana

NOVA AKROPOLA

www.akropola.org

01/25 11 487
info@akropola.org

SVET SIMBOLOV

Kratek tečaj

3 PETKI, 12., 19. IN 26. MAJ, OD 19:00 DO 21:30

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Cena tečaja: 30 €

Cena za študente: 20 €

**"KADAR SE ODZOVEMO NA ZUNANJO LEPOTO,
TA LEPOTA NA DOLOČEN NAČIN PRODRE V NAS IN
NAS PREŽAME S SVOJO BITJO."**

SRI RAM